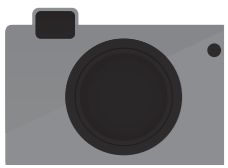

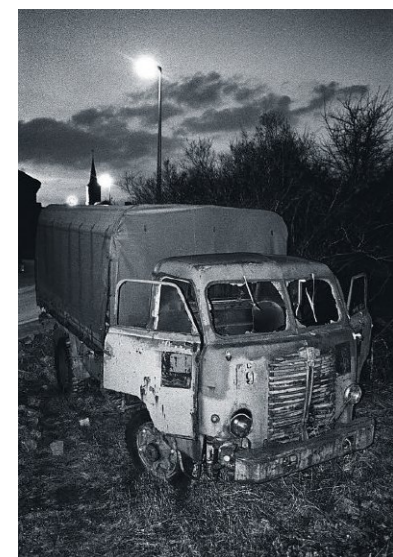
John Lambrichts werd bekend in 2001 met zijn fotoproject *Walton City*, waarmee hij een onderscheiding bij de Zilveren Camera won. Voor *Walton City* volgde hij langdurig vier junkies die in de – soms zware – criminaliteit verzeild waren geraakt. Ook Lambrichts' project *Ouderen en kanker* werd onderscheiden en geprezen als een belangrijke bijdrage aan de beeldvorming van de gezondheidszorg.

BOEK OEVERLANGEN AAN DE MAAS

De Limburgse fotograaf John Lambrichts fantaseert een dorp waarin het valse hart van de provincie bonkt. Een klassieker.

Door Arno Haijtema

Dark side of the Maas

Van elkaar bevechtende runderen in de mist naar de restanten van een praalwagen bij carnaval: Lambrichts ontmoet in zijn dorp Oeverlangen steeds meer tekenen van voorbij beschaving.

Bij alle lieflijkheid van Limburg – glooiende heuvels, paradijselijke dalen, dat zangerige dialect, de zachte g – zouden we bijna vergeten dat de provincie ook een duistere kant heeft: criminaliteit, de roes van carnaval, wrok door achterstelling, politiek ressentiment, ons-kent-ons-mentaliteit, een bitter mijnverleden. Wie die donkere kant van de zuidelijke streek niet wenst te vergeten, doet er goed aan het fotoboek *Oeverlangen aan de Maas* van de geboren en getogen Limburger John Lambrichts aan te schaffen.

Niet vaak lukt het een fotograaf het onzichtbare gevaar en onbehagen die in elk Nederlands landschap schuilen, en zeker in het Limburgse,

met zijn camera te betrappen. Maar Lambrichts heeft in zijn 150 pagina's tellende boek in even poëtische als nachtmerrieachtige zwart-witfoto's de duivel als het ware op zijn staart getrapd. De Maas, daar in het zuiden de natuurlijke grens tussen Nederland en België, vormt in *Oeverlangen* de constante factor, de eeuwig stromende slagader die weg wast wat verdwijnen en leven schenkt aan wat drinken moet.

Drie jaren sjokte Lambrichts (57) met zijn camera langs de Maas en fantaseerde tijdens zijn omzwervingen een heel dorp bij elkaar: Oeverlangen. Een dorp dat zich uitstrekt langs de lange boorden van de Maas. Een dorp waar weemoed en dood hand in hand gaan en verval en verwording bondgenoten zijn. Een dorp

waarin het nu eens warme, dan weer valse hart van Limburg bonkt.

Oeverlangen laat zich lezen als een beeldverhaal met bijbelse allure, als een duister kerstverhaal. In den beginne stroomt de rivier woest, ongetemd, door mistige, bevroren landschappen. De stammen van geknakte bomen staren als wachters over het water. Uit de mist doemen dieren op: zwarte zwanen, Oost-Europese paardjes, langharige, elkaar met de horens bevechtende runderen. Niet de representanten van Nederlandse pseudo-natuur, maar, voor Lambrichts' lens, oerdieren in hun ongeschonden habitat.

Toch is de menselijke invloed niet ver weg. Prikkelendraad, een roeibootje langs de waterlijn, de contouren van duistere huizen en dan de schimmi-

ge contouren van mensen zelf, voortbewegend in het kale, besneeuwde winterland, kondigen een verandering die op til is onvermijdelijk aan. Het imaginaire Oeverlangen, waar opbouw en afbraak, geboorte en dood, bloei en verval in tijd en plek samenvallen, is een feit.

Kadavers

Onheilspellende taferelen – een verlaten, vervallen woonwagen, vergeten wasgoed aan een lijn, de een lange schaduw werpende vogelverschrikker in een maaisveld, kadavers van grote gefileerde vissen aan de Maasoevers – bevestigen dat het hier niet pluis is. En wild kolkte het water steeds voorbij.

Steeds meer tekenen van voorbij beschaving ontmoet Lambrichts. De

restanten van een praalwagen bij carnaval, met lachende tronies van zotten en satans, zijn op een vuilnis hoop achtergelaten. Bij een dubieuze nederzetting van vage schuurtjes en al dan niet verwoeste caravans brandt een vuur waarin, je voelt het aan je water, bewijs wordt vernietigd, sporen worden gewist.

Lambrichts stuit op de resten van voorbij industrie: in beton gegoten pijlers, een wachthuisje waar, om spookachtige reden, nog licht brandt, een vrachtwagen van kort na de oorlog, alle ruiten aan diggelen geslagen. En daar, op de bodem van de rivier, ligt het bezaaid met de hulzen van patronen, roestende herinneringen – of voorbodes? – van geweld.

Langs een spoorlijn zijn tekenen

van recent menselijk leven zichtbaar. Naast het kadaver van een dode kat: een leeg blik Jupiler bier. Bij een hoog, kunstig gesmeed hek: een reëel brandende lantaarn. En zowaar schiet er in de nacht een treintje over de besneeuwde rails.

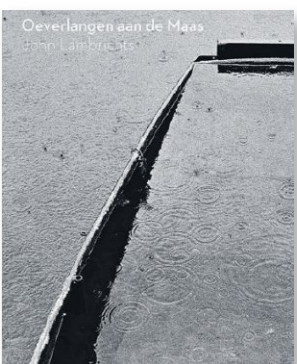
Achter in het boek wordt het nog één keer zomer. Het oeverriet bot uit. Runderen grazen in een arcadisch landschap met lommer en een waterpoel. Hun snuiten glanzen in de zon.

Dan is het gedaan met Oeverlangen. Bulldozers en enorme vrachtwagens rijden af en aan en verwoesten het landschap en alle lieflijkheid en duistere geheimen die erin besloten lagen. Wat resteert is een kale, aangrenzende vlakte waar plek is voor dromen noch suspense. Alleen de Maas

stroomt, op de laatste foto, onverstoortbaar en onaangedaan voort.

Achter in zijn boek legt Lambrichts uit dat zijn *Oeverlangen* is geïnspireerd op het project *Grensmaas* (2008-2023), waarin overheid, bedrijven en natuurorganisaties samenwerken. Doel van het project is verbetering van de bescherming tegen hoog water en de ontwikkeling van nieuwe natuur. Het project wordt betaald uit de opbrengst van zand- en grindwinning.

Dat dit oer-Hollandse project, waarin de strijd tegen het water, geldelijk gewin en, o ja, de vage hunkering naar natuur samensmelten, ook nog eens resulteert in een klassieker als *Oeverlangen*, mag als een onvoorzien, bijna oudtestamentisch wonder worden beschouwd.

Oeverlangen aan de Maas van John Lambrichts. €39,50. Ipso Facto. ISBN 978 90 77386 00 2